

Raport o stanie JST

Przejdź do produktu na www.ksiegarnia.beck.pl

Rozdział II. Przygotowanie raportu

1. Uchwała w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu

1.1. Uwagi ogólne

Ustawodawca przyznał organom stanowiącym kompetencje do określenia szczegółowych wymogów dotyczących raportów (art. 28aa ust. 3 SamGminU, art. 30a SamPowiatU, art. 34a ust. 3 SamWojU). Gdyby ten przepis nie istniał, w instrumentarium radnych pozostawałaby możliwość przyjęcia uchwały w przedmiocie wyznaczenia kierunków działań organu wykonawczego. Ta zaś może regulować tylko cel, do którego organ wykonawczy ma zmierzać, natomiast nie powinna określać konkretnych sposobów ich wykonania. Zatem znaczenie wprowadzonych przepisów polega na przyznaniu radzie możliwości określenia szczegółowych wymogów wobec raportu, który przygotować ma organ wykonawczy.

Nasuwa się pytanie, jakie skutki prawne będzie miało niespełnienie przez organ wykonawczy wytycznych określonych przez radnych. Wprowadzone na mocy ZwUdzObywU przepisy nie wprowadziły przy tym sankcji nieważności, zatem raport niespełniający wymogów określonych przez radnych będzie ważny i skuteczny. Zresztą, jeżeli rada (sejmik) nie zadba o określenie odpowiednio konkretnych „szczegółowych wymogów” wobec raportu, weryfikacja wypełnienia tychże wytycznych może stać się iluzoryczna. Jak bowiem ocenić wykonanie „analizy działalności gminy w obszarze gospodarki, rynku pracy i inwestycji”¹?

Sposobem rozliczenia organu wykonawczego z niespełnienia wytycznych, określonych przez radę, jest zagłosowanie przez radnego przeciwko udzieleniu organowi wykonawczemu wotum zaufania lub też zagłosowanie za uchwałą o jego nieudzieleniu. Jak zostanie wskazane dalej, może to nieść istotne konsekwencje. W przypadku powiatów i województw nieudzielenie wotum zaufania jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o od-

¹ Takie wymogi wobec raportu określono w § 1 ust. 3 pkt 2 uchwały Nr V/43/2019 Rady Miejskiej Dębna z 28.2.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie gminy Dębno.

wołanie zarządu. Natomiast w przypadku gmin podjęcie uchwały o nieudzieleniu wotum zaufania dwa lata z rzędu aktualizuje kompetencję rady do podjęcia uchwały o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta.

Warto rozważyć, co należy rozumieć przez „szczegółowe wymogi dotyczące raportu”, a zatem jakie zagadnienia mogą stać się przedmiotem regulacji. O ile nie budzi wątpliwości możliwość doprecyzowania, jakie informacje mają się w raporcie znaleźć, jaka ma być struktura raportu czy też jakie obszary aktywności gminy, powiatu lub województwa ma obejmować, o tyle zastanawia uregulowanie procedury przyjmowania raportu.

Przykład

W jednej z uchwał można znaleźć następujące regulacje²:

3. Sposób opracowywania Raportu o stanie województwa.

Podstawowym źródłem informacji w zakresie opisów zagadnień społeczno-gospodarczych oraz infrastrukturalnych będą oficjalne dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane z komórek merytorycznych UMWP odpowiedzialnych za realizację polityk i programów i uchwał sejmiku, oraz innych instytucji publicznych, w tym jednostek organizacyjnych samorządu województwa, uczestniczących we wdrażaniu SRWP. Informacje dotyczące realizacji zadań Zarządu Województwa przygotowane będą w oparciu o dane gromadzone przez poszczególne Departamenty UMWP i JOSW. W prace nad Raportem zostaną zaangażowane również inne jednostki, jeżeli taka konieczność będzie wynikała z zakresu zagadnień merytorycznych prezentowanych w Raporcie. Wszystkie rodzaje informacji będą przedstawione zgodnie ze stanem na koniec roku, za który opracowywany będzie Raport o stanie województwa. Informacje mogą być prezentowane w innym układzie czasowym, jeżeli będzie to wynikało z zasad działania systemu ich gromadzenia i publikacji lub będzie uzasadnione specyfiką analizowanego obszaru problemowego.

4. Harmonogram przygotowania Raportu o stanie województwa.

Projekt Raportu o stanie województwa będzie przygotowywany do końca kwartału roku następnego po roku sprawozdawczym. Po konsultacjach wewnętrznych będzie on przekazywany do zatwierdzenia przez Zarząd Województwa, nie później niż do 30 kwietnia. Następnie zostanie on przekazany Sejmikowi Województwa zgodnie z przepisami ustawy, tj. nie później niż do dnia 31 maja.

Ustawowa regulacja daleka jest od precyzji. Niemniej jednak, w świetle brzmienia przepisu, nie ma powodu do uznania, że chodzi jedynie o wymogi co do treści. Przepisy stanowią o wymogach „dotyczących raportu”, zatem obejmować mogą – jak przedstawia to przytoczony powyżej przykład – także sposób ich przedstawienia i prezentacji. Organy stanowiące chętnie z tego skorzystały i nałożyły w praktyce obowiązki związane z prezentacją i publikacją raportu. Choć oczywiście np. zamieszczenie informacji w BIP czy na stronie internetowej urzędu nie wymaga szczegółowej podstawy prawnej, regulacja dyscyplinująca organ wykonawczy staje się istotna, gdy w organie wykonawczym i organie stanowiącym siły polityczne są wobec siebie opozycyjne.

Jako przykładowe szczegółowe wymogi wobec raportu wymienia się m.in.:

- 1) elementy, które powinny znaleźć się w raporcie;
- 2) kolejność ich zamieszczenia;

² Załącznik Nr 1 do uchwały Nr VI/59/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z 18.2.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa.

- 3) poszczególne treści i ich wskaźniki;
- 4) formę prezentacji³.

1.2. Termin podjęcia uchwały

Inną kwestią, sygnalizowaną podczas prac w Sejmie RP, był brak terminu ograniczającego możliwość przyjęcia uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu. Wskazywano, że jeżeli rada przyjmie uchwałę np. 1 lub 15 maja, zaistnieje wówczas zagrożenie niedotrzymania przez organ wykonawczy terminu do przedstawienia raportu (31 maja)⁴. Stosownej regulacji nie wprowadzono jednak w toku prac legislacyjnych.

Przyjęte regulacje dotyczące raportu nie przewidują terminu do podjęcia uchwały w przedmiocie określenia szczegółowych wymogów dotyczących raportów. Należy to ocenić jako brak legislacyjny, który może prowadzić do zbędnej eskalacji napięcia na linii rada (sejmik)–organ wykonawczy. Jeżeli bowiem rada (sejmik) przyjmie uchwałę na krótko przed terminem do przedstawienia raportu (31 maja), może się okazać, że raport już został przygotowany, lub też – choć zostanie złożony po podjęciu uchwały, nie uwzględni wytycznych rady (sejmiku). Narazi to organ wykonawczy na zarzut niezrealizowania uchwały, na który to naturalną odpowiedzią będzie niewystarczający czas pozostawiony przez radę (sejmik).

Ważne

Nieuwzględnienie przez organ wykonawczy wytycznych rady (sejmiku) nie skutkuje uznaniem raportu za dotknięty wadą prawną.

Jako przejaw dobrej praktyki rekomenduje się podjęcie uchwały na początku roku kalendarzowego⁵. Nie można jednak wykluczyć zasadności i celowości przyjęcia uchwały np. w kwietniu, gdy jeszcze nie zostały rozpoczęte prace nad raportem. Wskazówką dla radnych może być to, czy zostało wydane zarządzenie w przedmiocie powołania zespołu zajmującego się przygotowaniem raportu. Jeżeli powołano taki zespół, warto rozważyć określenie szczegółowych wymogów na kolejny rok lub kolejne lata.

1.3. Uchwała – jednorazowa czy wieloletnia

Analizowane przez autora uchwały nie odnosiły się do raportów tylko za kolejny rok. Stanowiono w nich ogólnie o wytycznych dotyczących „raportu”, a nie „raportu za 2018 rok”. Z jednej strony, jest to przejaw dobrej praktyki, bowiem przyjmowanie ogólnych aktów prawnych przeciwdziała zjawisku inflacji prawa. Z drugiej strony, nie można wykluczyć zasadności określenia wytycznych wobec konkretnego raportu, gdy np. gmina mie-

³ S. Gajewski, *Ustawy samorządowe. Nowe instytucje...*, Legalis/el. 2018.

⁴ Zob. wypowiedź przedstawiciela miasta Gliwice i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, *L. Oryszczaka*, zapis przebiegu posiedzenia Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa wyborczego z 30.11.2017 r., Sejm RP VIII kadencji.

⁵ Por. *L. Jaworski*, *Eksperti rozwiewają wątpliwości i odpowiadają na pytania, Szczegółowe wymogi – w uchwale czy w statucie?*, *Dziennik Gazeta Prawna* z 24.4.2019 r., Nr 80, s. D4.

rzyła się ze szczególnymi problemami lub wyzwaniem, z których sprawozdania oczekują radni. W każdym razie, w świetle przepisów ustaw samorządowych (art. 28aa ust. 3 SamGminU, art. 30a ust. 3 SamPowiatU, art. 34a ust. 3 SamWojU) nie ma przeszkód do przyjmowania uchwał jednorazowych⁶.

1.4. Określenie wymogów wobec raportów – wyczerpujące czy przykładowe

W przyjmowanych uchwałach pojawiają się dwa główne kierunki:

- 1) **wyczerpujące określenie struktury raportu czy też jego treści**⁷. Wówczas swoboda działania organu wykonawczego polega na określeniu, jakie treści znajdują się w poszczególnych częściach raportu, wskazanych w uchwale, natomiast ograniczona zostaje możliwość określenia struktury dokumentu;
- 2) **określenie oczekiwanych elementów czy poruszonych zagadnień**. Większość rad przyjęło mianowicie, że „raport zawiera analizę działalności jednostki samorządu terytorialnego we wskazanych obszarach”⁸. Taka regulacja w naturalny sposób pozostawia swobodę co do określenia ostatecznego kształtu raportu, zaś ograniczenie polega na niemożności pominięcia określonych kwestii czy zagadnień.

Wybór podejścia regulacyjnego należy do rady, a zależy może od dotychczasowych doświadczeń z pierwszym raportem o stanie gminy czy też od wydarzeń, z którymi w raportowanym okresie zmierzyła się gmina. Jeżeli radnym będzie zależać na tym, by raport, a zatem i debata, nie pominęły określonego zagadnienia, wystarczające może zostać określenie oczekiwanych elementów, pozostawiające organowi wykonawczemu swobodę co do reszty treści.

1.5. Konsultacje społeczne nad projektem uchwały jako dobra praktyka

Raport o stanie samorządu może stać się narzędziem, które stworzy podstawy do publicznej debaty o sprawach publicznych, co wypełniłoby funkcję partycypacyjną instytucji. Debata nad raportem to niejedyna, a zarazem nie ostatnia, sposobność, żeby w proces przyjmowania i rozpatrywania raportu włączyć mieszkańców. Dobrą praktyką jest zorganizowanie konsultacji z mieszkańcami projektu uchwały w sprawie szczegółowych wymogów, dotyczących raportu, jak też samego projektu raportu. Wówczas sporządzony

⁶ Por. *K. Rokicka-Murszewska*, Komentarz do art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (w:) *Ustawy samorządowe. Komentarz*, S. Gajewski, A. Jakubowski (red.), Legalis/el. 2018.

⁷ Przedstawione w dalszej części publikacji: uchwała Nr XIII/253/19 Rady Miejskiej w Słupsku z 27.11.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów raportu o stanie Miasta Słupska oraz uchwała Nr VI/59/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z 18.2.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa.

⁸ Szczegółowe wymogi dotyczące opracowania Raportu o stanie Powiatu Myśliborskiego, stanowiące załącznik do uchwały Nr VI/63/2019 Rady Powiatu w Myśliborzu z 27.3.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie Powiatu Myśliborskiego.

dokument może uwzględniać także te zagadnienia i tematy, które cieszą się zainteresowaniem społeczeństwa.

W świetle art. 5a ust. 1 SamGminU (odpowiednio: art. 3d ust. 1 SamPowiatU, art. 10a ust. 1 SamWojU) konsultacje z mieszkańcami mogą być przeprowadzone w przypadkach przewidzianych ustawami oraz w innych sprawach ważnych dla gminy. Drugą przesłanką znajdzie odniesienie do uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu, gdyż ani w świetle regulacji dotyczących raportu, ani żadnych innych, uchwała ta nie podlega obligatoryjnym konsultacjom z mocy prawa. Choć ocena, co jest sprawą ważną dla gminy, należy do wyłonionych przedstawicieli mieszkańców, to można zaryzykować stwierdzenie, że raport o stanie gminy oraz uchwała dookreślająca jego treść jest taką sprawą. Dlatego też należy rekomendować przeprowadzenie konsultacji, których celem będzie poznanie opinii mieszkańców na temat tego, jakich informacji oczekują w raporcie, a ponadto zainteresowanie samą instytucją raportu, która przeważnie jest instytucją nową, której nie poparła wcześniejsza oddolna praktyka. Dobrym przykładem jest Gmina Wysoka, która z tego narzędzia skorzystała⁹.

Należy pamiętać o tym, że zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami określać powinna uchwała rady (sejmiku), w której określa się m.in. formy przeprowadzenia konsultacji. Dobrą praktyką, którą można postulować nie tylko w odniesieniu do raportu gminy, jest zorganizowanie spotkania konsultacyjnego lub np. panelu obywatelskiego. Pozwoli to uniknąć wad biernych form konsultacji (do których należy m.in. zbieranie uwag i pomysłów mieszkańców przez urząd), niepoprzedzanych żadnymi działaniami informacyjnymi i angażującymi.

Panel obywatelski to forma prowadzenia dialogu publicznego z udziałem różnych stron – urzędowej, społecznej, eksperckiej – zapewniająca zarazem reprezentatywność panelistów pod względem demograficznym. Jego uczestnicy wyrażenie przez siebie zdania poprzedzają możliwością dogłębnego poznania problemu, różnych stron czy opinii ekspertów¹⁰. Panel poprzedzony jest losowaniem potencjalnych uczestników, którzy, jeśli wyrażą na to zgodę, mogą wziąć w nim udział. Przykładów stosowania tej formy w Polsce dostarczają m.in. doświadczenia Gdańska i Lublina¹¹.

Choć panel obywatelski wiąże się z istotnym zaangażowaniem zasobów samorządowych, to w przypadku raportu o stanie gminy może być cennym narzędziem, pozwalającym na zdiagnozowanie kluczowych problemów i wyzwań, a także na zaproponowanie tematów do dyskusji w zakresie możliwych rozwiązań.

⁹ Zob. zarządzenie Nr 27/2019 Burmistrza Miasta i Gminy Wysoka z 16.1.2019 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miasta i Gminy Wysoka w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie gminy.

¹⁰ Szerzej o panelu obywatelskim: *D. Sześciło, J. Przedańska, M. Szwał, B. Wilk, J. Jakubek-Lalik, P. Kłucińska, P. Jakubowski*, Demokracja samorządna, (w:) Polska samorządów. Silna demokracja, skuteczne państwo, *D. Sześciło* (red.), Warszawa 2019, s. 139–143.

¹¹ Zarządzenie Nr 983/17 Prezydenta miasta Gdańska z 12.6.2017 r. w sprawie przeprowadzenia na terenie Miasta Gdańska konsultacji społecznych na temat „Jak wspierać aktywność obywatelską w Gdańsku?”; w Lublinie zaś powierzono organizacji pozarządowej zorganizowanie panelu obywatelskiego (ogłoszenie Prezydenta Miasta Lublina z 10.1.2018 r. otwarty konkurs ofert; PS-OP-I.524.1.2018).

Poniżej prezentujemy wzór zarządzenia w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy.

ZARZĄDZENIE NR

Wójta Gminy

z dnia

**w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały
w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy**

Na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz § ... uchwały z dnia w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy, zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Zarządza się przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy, stanowiącego załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

2. Konsultacje przeprowadzone są z inicjatywy Rady Gminy

§ 2

Termin przeprowadzenia konsultacji społecznych ustala się na okres od do

§ 3

1. Projekt uchwały, będący przedmiotem konsultacji, zamieszcza się na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej wraz z propozycją formularza do zgłaszania uwag do projektu.

2. Konsultacje społeczne polegają na zbieraniu opinii mieszkańców, przedstawionych w następujących formach:

- 1) poprzez złożenie w Urzędzie Gminy,
- 2) wysłane w wersji elektronicznej na adres e-mail,
- 3) podczas spotkania konsultacyjnego, o którym stanowi ust. 3.

3. W dniu przeprowadza się spotkanie konsultacyjne w Urzędzie Gminy, o którym mieszkańcy zostaną powiadomieni w terminie do dnia

§ 4

1. Z przebiegu konsultacji projektu sporządza się raport, zawierający zestawienie zgłoszonych uwag, propozycji i opinii.

2. Raport, o którym stanowi ust. 1, zostanie opublikowany na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie 14 dni od dnia zakończeniu konsultacji społecznych.

§ 5

Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy

§ 6

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy

.....

(podpis)

Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji społecznej określa w każdej gminie uchwała, podjęta na podstawie art. 5a ust. 2 SamGminU (odpowiednio: art. 3d ust. 2 SamPowiatU, art. 10a ust. 2 SamWojU). Ten akt prawny winien precyzować, komu przysługuje inicjatywa wszczęcia konsultacji społecznych, formy i tryb zbierania opinii mieszkańców, a także sposób podsumowania przeprowadzonych konsultacji. Treść zarządzenia należy zatem dostosować do rozwiązań przyjętych w JST. Rekomendować można skorzystanie z tych form konsultowania, które nie ograniczają się wyłącznie do składania przez mieszkańców opinii (warto m.in. zorganizować spotkanie konsultacyjne i zbierać uwagi mieszkańców podczas toczącej się dyskusji). Siłą rzeczy z takiej formy – składania uwag – skorzystają jedynie ci mieszkańcy, którzy są zainteresowani tematem, co może sprawić, że podczas tak przeprowadzonych konsultacji nie wpłyną do urzędu żadne uwagi.

1.6. Dobre i złe praktyki określania szczegółowych wymogów raportu

W latach 2018–2020 organy stanowiące JST korzystały z ustawowej kompetencji do określenia szczegółowych wymogów dotyczących raportu. Istota tej uchwały sprowadza się do określenia szczegółowych wymogów, jednak problematyczne jest ustalenie zakresu wspomnianej szczegółowości. Najczęstsza praktyka to określanie przez organy stanowiące obszarów działalności JST, które mają być poruszone w raporcie.

Przykład

**Fragment uchwały Nr V/43/2019 Rady Miejskiej Dębna z 28.2.2019 r.
w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie gminy Dębno**

§ 1

3. Raport zawiera analizę działalności Gminy w obszarach:

- 1) ogólnej charakterystyki Gminy i władz,
- 2) gospodarki, rynku pracy i inwestycji,
- 3) finansów Gminy,
- 4) gospodarki: komunalnej, przestrzennej, ochrony środowiska,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) polityki społecznej,
- 7) edukacji, kultury, sportu i rekreacji,
- 8) bezpieczeństwa publicznego i administracji,
- 9) promocji i współpracy miast,
- 10) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 11) nadzoru właścicielskiego.

Ograniczenie się w uchwale tylko do takiej regulacji nie spełnia wymogu szczegółowości, o której stanowi art. 28aa ust. 3 SamGminU. Niweczy to istotę fakultatywnej uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportów, bo ma ona za zadanie ograniczyć swobodę organu wykonawczego w kształtowaniu treści raportu, a nadto wyegzekwować poruszenie określonych kwestii.

Niesie to ze sobą również praktyczne implikacje. W zasadzie, o ile organ wykonawczy napisze cokolwiek o np. ochronie zdrowia, trudno będzie postawić zarzut o niewykonaniu uchwały rady. Jeżeli dojdzie do nieudzielenia wotum zaufania organowi wykonawczemu, z powodu m.in. niezrealizowania uchwały rady w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie JST, przedmiotem oceny sądowej może być podstawa takiego rozstrzygnięcia.

Złą praktyką jest powielanie regulacji ustawowych, ponieważ nie wprowadzają one żadnej normatywnej treści, stanowi to też naruszenie zasad techniki prawodawczej.

Przykład

**Fragment uchwały Nr VI/35/2019 Rady Gminy Biszczka z 20.3.2019 r.
w sprawie szczegółowych wymogów Raportu o stanie Gminy Biszczka**

§ 2

Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy w roku poprzedzającym i zawiera informacje dotyczące stanu realizacji polityki, programów i strategii realizowanych przez Gminę Biszczka i jej jednostki organizacyjne, a także sposób wykonywania uchwał podjętych przez Radę Gminy Biszczka.

Przykład

Choć nie stanowi już bezpośredniego powtórzenia regulacji ustawowych, daleka od szczegółowości jest powtarzająca się w uchwałach regulacja, że:

Wójt w Raporcie zobowiązany jest uwzględnić również i inne informacje, w szczególności niezbędne do uzyskania dodatkowego i rzetelnego obrazu ogólnej sytuacji Gminy, przedstawić dane o wszystkich ważnych aspektach funkcjonowania gminy, a także uwzględnić trendy i kierunki jej rozwoju¹².

Należy też pamiętać, że uchwała w przedmiocie szczegółowych wymogów dotyczących raportu nie jest aktem prawa miejscowego. Z tego powodu nie wymaga ona opublikowania w dzienniku urzędowym.

Przykład

Organ nadzoru stwierdził nieważność następującego przepisu uchwały:

„Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego i ma zastosowanie do kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego następujących po kadencji, w czasie której została podjęta”¹³.

¹² Zob. § 3 uchwały Nr III/29/19 Rady Gminy Kamienica z 14.3.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie gminy.

¹³ Zob. § 7 uchwały Nr VI/35/2019 Rady Gminy Biszczka z 20.3.2019 r. w sprawie szczegółowych wymogów Raportu o stanie Gminy Biszczka.

W uzasadnieniu do rozstrzygnięcia nadzorczego wyjaśniono to w sposób następujący:

„Nadanie przedmiotowej uchwale waloru aktu prawa miejscowego nie znajduje uzasadnienia w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, a tym samym uzależnienie jej wejścia w życie od ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym istotnie narusza art. 13 AktyNormU [...].

Uchwała podejmowana na podstawie art. 28aa ust. 3 SamGminU ma charakter aktu kierownictwa wewnętrznego, nie zawiera bowiem norm powszechnie obowiązujących podmioty zewnętrzne wobec organów jednostki samorządu terytorialnego, jest skierowana do Wójta Gminy, a jej zakres przedmiotowy ogranicza się do określenia wymogów raportu sporządzanego przez Wójta. Tym samym brak podstaw prawnych do zaliczenia tej uchwały do kategorii aktów prawa miejscowego, a w konsekwencji do ogłoszenia uchwały w wojewódzkim dzienniku urzędowym”¹⁴.

Organ nadzoru ocenił także negatywnie przepis uchwały rady powiatu, określający publikowanie uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu. Uzasadniono to tym, że:

„Uchwała rady powiatu w sprawie określenia szczegółowych wymogów raportu o stanie powiatu nie może zawierać cech aktu generalnego i abstrakcyjnego. Ustawodawca wprost określił, że rada powiatu jest upoważniona wyłącznie do określenia szczegółowych wymogów raportu. Raport zaś, na mocy art. 30a ust. 1 SamPowiatU, przedstawia radzie powiatu co roku do dnia 31 maja zarząd. Tym samym wyłącznym adresatem uchwały jest organ wykonawczy powiatu, tj. zarząd powiatu. Rada powiatu nie może zatem stanowić norm prawnych charakteryzujących akt prawa miejscowego, bowiem wykraczałaby poza przyznaną jej, mocą art. 30a ust. 3 SamPowiatU, delegację ustawową. Analizowana uchwała Rady Powiatu Wrocławskiego jest aktem prawnym skierowanym do wewnętrznej struktury organizacyjnej powiatu. Jej treść koncentruje się na kwestiach związanych z wymogami raportu składanego Radzie Powiatu Wrocławskiego przez Zarząd Powiatu Wrocławskiego. Uchwała w przedmiocie wymogów dotyczących raportu o stanie powiatu nie podlega publikacji w świetle art. 13 pkt 2 AktyNormU”¹⁵.

Przy okazji podjęcia uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu, warto dokonać przeglądu lokalnego prawa, nakładającego obowiązki sprawozdawcze w związku z wykonaniem różnych polityk, programów i strategii.

Przykład

Rada Gminy Tomice w uchwale w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportów wprowadziła zmiany w kilku wskazanych dokumentach strategicznych¹⁶. W części z nich: w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz w strategii rozwiązywania problemów społecznych, wprowadziła termin do przedstawienia przez odpowiednie gremia wyników podsumowania i ewaluacji funkcjonowania (do 31 marca) w miejsce regulacji, które dotąd takiego terminu nie określały. Podobnie w gminnym programie profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, choć program ten przewidywał coroczne składanie sprawozdania, doprecyzowano, że powinno ono zostać złożone do 31 marca.

¹⁴ Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 15.4.2019 r. (PN-II.4131.215.2019), na mocy którego stwierdzono nieważność uchwały Nr VI/35/2019 Rady Gminy Biszczka z 20.3.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie Gminy Biszczka, w części obejmującej § 7 uchwały.

¹⁵ Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z 22.5.2019 r. (NK-N.4131.192.3.2019.MF) o stwierdzeniu nieważności § 10 we fragmencie: „ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego oraz” i § 11 we fragmencie „po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego” uchwały Nr VI/55/19 Rady Powiatu Wrocławskiego z 8.5.2019 r. w sprawie szczegółowych wymogów Raportu o stanie Powiatu Wrocławskiego.

¹⁶ Por. § 2–6 uchwały Nr IV/42/2019 Rady Gminy Tomice z 25.1.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie Gminy Tomice.

Zmiany te dotyczyły dokumentów strategicznego zarządzania, w których nie przewidziano odrębnej formy sprawozdawczości, ale w przypadku których funkcjonujące zespoły zostały wyposażone w możliwość zgłaszania propozycji zmian i ulepszeń. W związku z raportem, wprowadzono instrukcyjny termin do wysuwania takich propozycji. Zamieszczenie takich regulacji może zmobilizować te gremia do dokonywania podsumowań, co zaś pozwoli na umieszczenie wyników tych wniosków w raporcie o stanie gminy.

W Gminie Tomice, w kolejnych dokumentach strategicznych (gminny program rewitalizacji, strategii rozwoju gminy) wprowadzono zmiany co do sposobu sprawozdawczości. W miejsce dokonywania tego w ramach rocznych sprawozdań ustalono, że nastąpi to w raporcie o stanie gminy.

Rysunek 1. Przykład dobrej praktyki na ograniczenie liczby dokumentów ewaluacyjno-sprawozdawczych¹⁷

Powyższy schemat jest przykładem dobrej praktyki, pozwalającej na ograniczenie liczby dokumentów ewaluacyjno-sprawozdawczych, sporządzanych w związku z licznymi obowiązującymi programami, politykami i strategiami. Takie postępowanie zwiększa również znaczenie raportu o stanie gminy jako dokumentu stanowiącego podstawę do publicznej dyskusji.

Od strony technicznej, w razie dokonywania w uchwale w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportów, także innych, jednorazowych zmian, warto uzupełnić podstawę prawną uchwały ponad art. 28aa ust. 3 SamGminU (odpowiednio: art. 30a SamPowiatU, art. 34a SamWojU), choćby o ogólną normę art. 18 ust. 1 SamGminU (zastosowanie mogą znaleźć odpowiednio: art. 12 pkt 4 lub 11 SamPowiatU oraz art. 18 pkt 20 SamWojU). Najlepiej jednak wskazać podstawę prawną, z której wynika kome-

¹⁷ Zob. § 5 i 6 uchwały Nr IV/42/2019 Rady Gminy Tomice z 25.1.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie Gminy Tomice.

tencja do przyjęcia określonego dokumentu planowania strategicznego (o których mowa w rozdziale III pkt 2 niniejszej publikacji), które na mocy uchwały będą modyfikowane.

Przykład

W województwie Podlaskim w następujący sposób określono wymogi dotyczące raportu¹⁸:

1. Struktura Raportu o stanie województwa

1) Wprowadzenie

We wprowadzeniu zostaną przedstawione informacje na temat koncepcji oraz sposobu opracowania Raportu, w tym sposobu zaangażowania poszczególnych komórek Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego (UMWP), rodzaju i zakresu wykorzystanych danych statystycznych oraz innych informacji dostarczonych przez poszczególne Departamenty UMWP oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa (JOSW).

2) Opis stanu realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego (SRWP): zawierający charakterystykę zagadnień społecznych, gospodarczych oraz infrastrukturalnych, przyporządkowanych realizacji celów SRWP; podsumowanie polityk i programów realizowanych przez Zarząd Województwa Podlaskiego w kontekście celów rozwojowych (celów SRWP).

Opis będzie zawierał syntezę realizacji założeń SRWP, z wykorzystaniem wskaźników monitorujących stopień realizacji poszczególnych celów, strategicznych oraz operacyjnych. Pierwszy Raport o stanie województwa uwzględni obowiązujący układ celów i aktualny zestaw wskaźników monitorowania SRWP. Kolejne Raporty zostaną dostosowane do zaktualizowanej SRWP. Charakterystyce zostaną poddane zagadnienia:

- społeczne (m.in. następujące obszary: ludność i demografia, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, oświata i wychowanie, nauka, kultura, sport i kultura społeczna, społeczeństwo obywatelskie, bezpieczeństwo publiczne);
- gospodarcze (w szczególności odnoszących się do: potencjału gospodarczego Województwa Podlaskiego, rynku pracy, rolnictwa, przemysłu, budownictwa, turystyki, współpracy i promocji);
- infrastrukturalne (w tym: transportu, infrastruktury energetycznej oraz sanitarnej),

w odniesieniu do realizacji celów SRWP. Zostanie podsumowana realizacja polityk i programów realizowanych przez Zarząd Województwa Podlaskiego w kontekście celów rozwojowych (celów SRWP).

3) Podsumowanie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Podlaskiego

W tej części opracowania zawarty zostanie opis stanu realizacji przez Zarząd Województwa Podlaskiego uchwał Sejmiku Województwa Podlaskiego, podjętych w związku z realizacją zadań związanych z rozwojem województwa.

4) Podsumowanie i wnioski

We wskazanym elemencie raportu zostaną przedstawione podsumowanie oraz główne wnioski z realizacji poszczególnych działań, ewentualne rekomendacje, użyteczne z punktu widzenia zarządzania rozwojem.

5) Załączniki

Załączniki będą zawierały m.in.:

- zestawienia danych statystycznych,
- wykaz realizowanych przez Zarząd Województwa Podlaskiego polityk, programów,
- wykaz przyjętych przez Sejmik Województwa Podlaskiego, w roku sprawozdawczym, uchwał wraz z określeniem statusu uchwały na ostatni dzień roku sprawozdawczego (zrealizowana/niezrealizowana/w trakcie realizacji).

¹⁸ Uchwała Nr VI/59/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z 18.2.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa.

2. Sposób opracowywania Raportu o stanie województwa

Podstawowym źródłem informacji w zakresie opisów zagadnień społeczno-gospodarczych oraz infrastrukturalnych będą oficjalne dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane z komórek merytorycznych UMWP odpowiedzialnych za realizację polityk i programów i uchwał sejmiku, oraz innych instytucji publicznych, w tym jednostek organizacyjnych samorządu województwa, uczestniczących we wdrażaniu SRWP. Informacje dotyczące realizacji zadań Zarządu Województwa przygotowane będą w oparciu o dane gromadzone przez poszczególne Departamenty UMWP i JOSW. W prace nad Raportem zostaną zaangażowane również inne jednostki, jeżeli taka konieczność będzie wynikała z zakresu zagadnień merytorycznych prezentowanych w Raporcie. Wszystkie rodzaje informacji będą przedstawione zgodnie ze stanem na koniec roku, za który opracowywany będzie Raport o stanie województwa. Informacje mogą być prezentowane w innym układzie czasowym, jeżeli będzie to wynikało z zasad działania systemu ich gromadzenia i publikacji lub będzie uzasadnione specyfiką analizowanego obszaru problemowego.

3. Harmonogram przygotowania Raportu o stanie województwa

Projekt Raportu o stanie województwa będzie przygotowywany do końca kwartału roku następnego po roku sprawozdawczym. Po konsultacjach wewnętrznych będzie on przekazywany do zatwierdzenia przez Zarząd Województwa, nie później niż do 30 kwietnia. Następnie zostanie on przekazany Sejmikowi Województwa zgodnie z przepisami ustawy, tj. nie później niż do dnia 31 maja.

Przykład

W Słupsku przyjęto¹⁹, że:

§ 2

1. Raport składa się ze wstępu, trzech zasadniczych części i może zawierać podsumowanie.
2. Wstęp zawiera ogólne informacje na temat Miasta Słupska, w tym informację na temat demografii.
3. Część I. zawiera informacje o efektach realizowanych przez Prezydenta Miasta Słupska zadań w obszarach:
 - 1) wykorzystania funduszy zewnętrznych;
 - 2) współpracy z organizacjami pozarządowymi, a w szczególności z zadań realizowanych we współpracy z tymi organizacjami;
 - 3) edukacji;
 - 4) kultury;
 - 5) sportu i rekreacji;
 - 6) promocji Miasta;
 - 7) gospodarki nieruchomości;
 - 8) ochrony środowiska;
 - 9) nadzoru właścicielskiego;
 - 10) bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej;
 - 11) profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - 12) przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - 13) polityki przestrzennej;
 - 14) polityki mieszkaniowej;
 - 15) polityki transportowej.

¹⁹ Uchwała Nr XIII/253/19 Rady Miejskiej w Słupsku z 27.11.2019 r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów Raportu o stanie Miasta Słupska.

4. Część II. zawiera informacje na temat realizacji uchwał z zakresu wymienionego w pkt od 1 do 15, w szczególności:

- 1) sposobu ich realizacji z podziałem na zadania wynikające z porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego i administracji rządowej;
- 2) zadań realizowanych przy wsparciu spółek Miasta oraz z udziałem Miasta;
- 3) szczegółową informację z ewentualnych przyczyn niezrealizowania.

5. Część III. zawiera informacje na temat budżetu obywatelskiego:

- 1) realizowanych zadań;
- 2) wysokości środków przeznaczonych na realizację zadań;
- 3) kwoty wydatków poniesionych na realizację zadań;
- 4) działań podjętych w procesie realizacji zadań.

6. Podsumowanie zawiera wnioski.

W jednej z gmin, na mocy zarządzenia wójta, powołano zespół, który miał opracować projekty wskazanych aktów prawnych²⁰. Wśród nich znalazła się uchwała w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy. Formalnie rzecz biorąc, mieściło się to w kompetencjach organu wykonawczego, gdyż przygotowywanie projektów uchwał rady gminy należy do zadań wójta (art. 30 ust. 2 pkt 1 SamGminU). Niemniej jednak należy ocenić ten przykład jako złą praktykę, wypaczającą istotę uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie samorządu. Raport jest przygotowywany przez organ wykonawczy, zatem jeśli intencją było doprecyzowanie przez podmiot przedstawiający raport szczegółowych, konkretnych wymogów, można było to uczynić w wyniku wydania aktów wewnętrznego kierownictwa. Jeśli sami radni nie byli wcześniej zainteresowani ograniczeniem swobody działania organu wykonawczego, podjęcie procesu uchwałodawczego należy uznać za działanie zbędne.

²⁰ Zarządzenie Nr 0050.311.2018 Prezydenta Miasta Będzina z 12.7.2018 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania: 1) projektu zmiany Statutu Miasta Będzina, 2) projektu uchwały określającej zasady wnoszenia inicjatyw obywatelskich, 3) projektu uchwały określającej wymogi dotyczące sporządzenia raportu o stanie gminy podsumowującego działalność Prezydenta Miasta w roku poprzednim.

1.7. Wzór uchwały w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu (wraz ze zmianą wybranych dokumentów strategicznych)

UCHWAŁA NR

Rady Gminy

z dnia

w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy

Na podstawie art. 28aa ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1

Określa się szczegółowe wymogi dotyczące raportu o stanie gminy, zwanego dalej: „raportem”.

1. Raport o stanie gminy podzielony jest na następujące części:

- 1) wstęp,
- 2) realizacja zadań własnych gminy,
- 3) realizacja uchwał rady gminy,
- 4) realizacja budżetu obywatelskiego,
- 5) realizacja polityk, programów, strategii,
- 6) informacje o działalności Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy,
- 7) realizacja funduszu sołectkiego,
- 8) podsumowanie.

2. O ile jest to możliwe, raport uwzględnia zmianę danych w ciągu sprawozdawanego roku, a dane przedstawia się na tle innych jednostek samorządu terytorialnego.

§ 2

Podsumowanie realizacji zadań własnych gminy polega na wskazaniu działalności gminy w zakresie poszczególnych zadań:

- 1) ład przestrzenny (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym, dalej jako: „ustawa”),
- 2) gospodarka nieruchomościami (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy),
- 3) ochrona środowiska i przyrody oraz gospodarka wodna (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy),
- 4) gminne drogi, ulice, mosty, place oraz organizacja ruchu drogowego (art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy),
- 5) wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypiska i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz (art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy),
- 6) działalność w zakresie telekomunikacji (art. 7 ust. 1 pkt 3a ustawy),
- 7) lokalny transport zbiorowy (art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy),
- 8) ochrona zdrowia (art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy),
- 9) pomoc społeczna, w tym ośrodki i zakłady opiekuńcze (art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy),
- 10) wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej (art. 7 ust. 1 pkt 6a ustawy),
- 11) gminne budownictwo mieszkaniowe (art. 7 ust. 1 pkt 7 ustawy),

- 12) edukacja publiczna (art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy),
- 13) kultura, w tym biblioteki gminne i inne instytucje kultury oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami (art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy),
- 14) kultura fizyczna i turystyka, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe (art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy),
- 15) targowiska i hale targowe (art. 7 ust. 1 pkt 11 ustawy),
- 16) zieleń gminna i zadrzewienia (art. 7 ust. 1 pkt 12 ustawy),
- 17) cmentarze gminne (art. 7 ust. 1 pkt 13 ustawy),
- 18) porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego (art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy),
- 19) utrzymanie gminnych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych (art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy),
- 20) polityka prorodzinna, w tym zapewnienie kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej (art. 7 ust. 1 pkt 16 ustawy),
- 21) wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej, w tym tworzenie warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej (art. 7 ust. 1 pkt 17 ustawy),
- 22) promocja gminy (art. 7 ust. 1 pkt 18 ustawy),
- 23) współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 7 ust. 1 pkt 19 ustawy),
- 24) współpraca ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw (art. 7 ust. 1 pkt 20 ustawy).

§ 3

1. Informacja o realizacji uchwał rady gminy uwzględnia informacje w zakresie co najmniej:
 - 1) tytułu uchwały, daty jej podjęcia;
 - 2) zakresu czasowego obowiązywania uchwały;
 - 3) zakresu realizacji w r., w tym:
 - a) celu uchwały,
 - b) działaniach podjętych w r. w celu jej realizacji,
 - c) osiągniętych rezultatach,
 - d) źródle oraz wysokości finansowania (jeśli dotyczy);
 - 4) informacje o tym, czy uchwałę zrealizowano w całości, w części, czy też o braku jej realizacji.
2. W przypadku niezrealizowania uchwały w całości zamieszcza się dodatkowo informację o powodzie niezrealizowania uchwały.

§ 4

1. Informacja o realizacji budżetu obywatelskiego dzieli się na następujące części, dotyczące:
 - 1) zgłaszania projektów przedsięwzięć,
 - 2) wybierania projektów (głosowania),
 - 3) wyników,
 - 4) innych informacji.
2. Część dotycząca zgłaszania projektów przedsięwzięć do zrealizowania w ramach budżetu obywatelskiego, obejmuje:
 - 1) liczbę wniosków (obejmujących projekty do realizacji), które wpłynęły do urzędu,
 - 2) liczbę projektów ostatecznie dopuszczonych do głosowania,
 - 3) informacje o powodach odrzucenia lub niedopuszczenia projektów do głosowania.

3. Część dotycząca wybierania projektów (głosowania) w ramach budżetu obywatelskiego, obejmuje następujące informacje:

- 1) liczbę osób, które wzięły udział w procedurze wyboru projektów (głosowaniu),
- 2) wskazanie form głosowania, z których korzystali mieszkańcy (w tym liczbę osób głosujących elektronicznie oraz liczbę osób, które zagłosowały papierowo), wraz z informacją na temat liczby osób głosujących poprzez wrzucenie karty do głosowania do urny oraz liczby osób głosujących poprzez przesłanie karty listem.

4. Część dotycząca wyników głosowania obejmuje:

- 1) informacje o wyłonionych projektach, wraz ze wskazaniem poparcia (liczby głosów),
- 2) informacje o projektach, które nie zostały wyłonione, wraz ze wskazaniem poparcia (liczby głosów).

5. Część dotycząca realizacji przedsięwzięć w ramach budżetu obywatelskiego obejmuje:

- 1) informację o sposobie realizacji poszczególnych projektów,
- 2) informację o stanie zaawansowania realizacji (np. „w trakcie realizacji”, „wykonane”),
- 3) informację o kwocie przewidzianej do wydatkowania oraz kwocie wydanej.

6. Część poświęcona innym informacjom obejmuje:

7. Informacje, o których stanowi ust. 1–6, przedstawia się w odniesieniu do puli obejmujących jednostki pomocnicze gminy lub ich grupy (stosownie do podziału budżetu obywatelskiego, dokonanego na podstawie art. 5a ust. 6 ustawy)*), a nadto zostaną przedstawione w każdym przypadku w podziale na zadania małe i duże – w rozumieniu przyjętego podziału.

§ 5

Informacja o realizacji polityk, programów i strategii obejmuje następujące informacje:

- 1) nazwę polityki, programu, strategii czy też planu – wraz ze wskazaniem podstawy prawnej oraz informacją, czy przyjęcie określonego dokumentu ma charakter obligatoryjny lub fakultatywny,
- 2) informację o celu lub celach przewidzianych w dokumencie do realizacji w sprawozdawanym roku,
- 3) informację o tym, czy wykonano założony cel lub założone cele (TAK/NIE),
- 4) jeżeli cele zostały zrealizowane – informację, na czym polegała realizacja celu; jeśli nie zrealizowano planów – informację o powodzie braku realizacji.

§ 6

1. Podsumowanie realizacji funduszu sołeckiego obejmuje informacje o:

- 1) przedsięwzięciach wyłonionych przez zebranie wiejskie do realizacji w r., wraz ze wskazaniem tych, które z powodów formalnych nie zostały dopuszczone do realizacji,
- 2) informacji o przedsięwzięciach zrealizowanych w r., wraz ze wskazaniem kwoty wydatkowanej w związku z realizacją przedsięwzięcia,
- 3) informacji o przedsięwzięciach, wyłonionych przez zebranie wiejskie w r. do realizacji w roku bieżącym.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przedstawia się w podziale na poszczególne sołectwa.

§ 7

1. Wstęp zawiera ogólną ocenę stanu gminy na początku roku, wraz ze wskazaniem głównych wyzwań i problemów.

2. Podsumowanie zawiera ogólną ocenę stanu gminy na koniec roku, w tym ocenę rozwiązania kluczowych wyzwań i problemów, o których stanowi ust. 1.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl